

A szegedi üzemekben nem kielégítő a műszaki fejlesztési alap felhasználása

Három évvel ezelőtt a műszaki fejlesztési költségek fedezésére — az üzemek jóvelmének egy részéből — műszaki fejlesztési alapot hoztak létre. Azóta évről évre a vállalatok rendelkezésére áll kisebb, nagyobb összeg, néhány helyen több száz ezer forint, amely mentesíti a vállalatokat az esetleges eredménytelen kísérletezéstől. Felhasználhatják ezt az alapot a vállalatok és kutató intézetek munkakapcsolatának kiszélesítésére is.

A szegedi üzemek nem dicsőíthetnek azzal, hogy jól felszerelt kísérleti műhelyeik vannak.

A termelői részlegek, a karbantartó műhelyek pedig elsősorban a napi termelési feladatok jó ellátásáért munkálkodnak. A műszaki fejlesztésben való részvétel a Szegedi Ruhagyár, a Paprikafeldolgozó Vállalat és még néhány más üzem kivételével nem tekintik különleges, fontos feladatnak. Az üzemi vezetőket is elsősorban a termelési terv teljesítése érdekli. E tervek jó vagy rossz teljesítésén mérik munkájukat, s többnyire ezért kapnak prémiumot is.

A gyártmányok és a technológiai eljárások korszerűsítését általában csak néhány művezető tartja fontos feladatának.

Több helyen a művezetők ellenzik a technológusok követeit, hogy engedjék lefolytatni a különböző kísérleteket. Ezek a viták, jelenségek fékezik a műszaki fejlesztési alap felhasználását.

Az újításairól, kísérletezéseiről híres Szegedi Ruhagyárban sem használják fel évről évre a műszaki fejlesztési alapot. Az alap létrehozásának első évében 8338 forint maradt. Ezt természetesen átvihették a következő évre, de egy évvel később már 102 ezer forint maradt felhasználatlanul. Ebből csak 14 ezer forint kellett a folyamatban lévő kutatási témák megoldásához.

Tavaly 396 ezer 905 forint állt az üzem rendelkezésére.

Ebből 107 ezer forintot használtak fel.

Azt mondják, azért maradt felhasználatlanul közel 290 ezer forint, mert néhány kutatási téma költségei áthúzódtak 1962-re és nem volt elég kutatási témájuk sem. Most azonban, miután megkezdtek az üzem öt éves kutatási tervének megvalósítását, s az idei vállalati témák megoldásához is komoly összegre van szükség, kevesellik a rendelkezésre álló összeget.

A tervek szerint legalább 830 ezer forintra lesz szükségük.

A műszaki fejlesztési alap 1962-ben pedig ennél 140 ezer forinttal kevesebb.

A textilművekben is csak a rendelkezésre álló összeg, 145 ezer forint felét használták fel tavaly. Idén itt is több feladatot akarnak megoldani, kísérleteket folytatnak majd az előfonodai le-szedőcsoporthoz munkájának megszüntetésére, s javítani akarják a hulladékkiválasztást, és egy újfajta kőst akar-nak kipróbálni a kártoló elő-téző gépeknél. Több új eljá-rást is meghonosítanak majd, amelyeket a Textilipari Ku-tató Intézet javasol.

Az Újszegedi Kender-Lenszövő Vállalat is komoly munkakapcsolatot teremtett a Textilipari Kutató Intézet-tel.

Egy új ponyvaszövőgép elkészítésén munkálkodnak. Ez a gép előreláthatóan ez év derekára készül el.

E kísérletekre a tavalyi műszaki fejlesztési alappól 101 ezer forintot adott az üzem, bár ebből az intézet még 89 ezer forintot nem használt fel. A Könnyűipari Gépgyártó Vállalat bevonásával is folytatnak közös kísérletet a szövőgépek felsőtűséről alsó-tűsre való átalítására. Nagyobb összeget költöttek a vetülékeltűsű automata kísérleteire is.

A Szegedi Cipőgyárban sem erőltették meg magukat a műszaki vezetőik, hogy felhasználják a rendelkezésre álló összeget. Tavaly 227 ezer forint szerepelt a mű-

szaki fejlesztési alapon. Ebből mindössze 48 ezer forintot költöttek el matricakészítésre, faszorokbevonógép, futószalag sebességváltó és felsőréssz cementezőgép kísérleteire. A felsőbb szerv utasítására 33 ezer forintot áttoltak a Cipőipari Tervező Vállalatnak. Azt mondják,

a 179 ezer forintot azért nem tudták felhasználni, mert karbantartó teljesítőképességük kicsi.

Nem tudnak több időt, munkaerőt és ezzel együtt pénzt fordítani a műszaki fejlesztéssel kapcsolatos kísérletekre.

A szegedi vállalatok között talán egyetlen a Szegedi Kenderfonógyár, ahol többet költöttek, mint a műszaki fejlesztésre szánt alap. A gil-fonógép tervdokumentációjának elkészítésére 155 ezer forintot terveztek és 185 ezer forintba került. A hiányzó összeget az iparigazgatóság pótolta központi keretből. Iparági keretből fedezték az előfonó feltárolberendezés tervezését is.

A vállalatok vezetői elmondják, hogy azért nem nyilvánul meg nagyobb lelkesedés a műszaki alap felhasználásáért, mert

a korábbi rendelkezés értelmében

az esetek többségében a vállalat akkor »járt jól«, ha a kísérlet nem sikerült. Ha bevált az új gép, eredményt hozott a kísérlet, akkor ezt beruházási keretből kellett visszafizetni a műszaki fejlesztési alap javára. Ha nem volt beruházási keret, akkor a vállalati eredmény terhére kellett elszámolni. Azt mondják, ezért vonakodtak több helyen az új prototípusok elkészítésétől, kísérletektől, ha tudták, hogy nem kapnak hozzá beruházási keretet. Általános vélemény a szegedi üzemekben, hogy a műszaki fejlesztési alap felhasználása szabályainak tökéletesítésével a jövőben nagyobb eredményeket érhetnek el a technikai színvonal emelésében.

Az utca demokráciája

A mi hazánkban sohasem voltak gazdag hagyományai a demokráciának, a demokratikus életformának, még a szó polgári értelmében sem. Az önkényuralom sötéttségét a monarchia követte, majd a Horthy-rendszer fasiszta diktatúrája. Ezek a történelmi korszakok olyan demokratikus jogokkal is adósok maradtak népünknek, mint az általános és titkos választójog, a vallásszabadság, vagy a sajtó szabadsága. Ezernyi korlát, tilalomfala állta útját a szervezkedő munkásságnak, a szabad gondolkodásnak, így népünk csak véres harcok árán tudott olykor-olykor szabad lélegzetet venni történelmének sivatagjában.

Polgári okoskodók azzal adták erre magyarázatot, hogy »kimutatták« népünk szellemi és jellembeli »sajátosságaitól«: a magyar ember nem született demokráciára, demokratikus életformára, ezt a népet kormányozni kell és övni a benne rejlő anarchikus ösztönök felszabadulásától. Ezzel a ködösítő, hamis ideológiával próbálták igazolni történelmileg a tökéletes osztyáldiktatúra létjogosultságát, a botlalt és fegyverrel való kormányzást. Emlékezzünk csak vissza, még 1945 után is hány polgári politikus állt a legkülönbözőbb szószöveken arról, hogy csak lassan, óvatosan és igen fokozatosan kell előrehaladni a demokratizálás útján, mert különben a közélet szabadsága anarchiába torkollik! Kiskorunk és éretlennek tekintették tehát a népet, mely tehetőségével és szorgalmával hazát teremtett itt, hálátlan hazát önmagának, parádicsmot hajcsárjainak.

Az utca, a város, a mindennapi élet idézte meg ezeket a gondolatokat. Annak lépten-nyomon történő tapasztalása, hogy népünk oly nagyon fölálta magát a demokrácia körülményei között, s oly nagy felelősséggel él demokratikus jogaival és kötelességeivel, mintha egész történelmében ezt tanulta és gyakorolta volna. Bármerre járunk, érezhetjük és tapasztalhatjuk, hogy az emberek semmire sem olyan érzékenyek, mint éppen kivított jogaikra, a szocialista demokrácia írásos és íratlan elveire, a törvényességre, a közélet tisztaságára, az igazságra.

Ezt az érzéket, a demokratikus jogokhoz való ragaszkodásnak ezt a szenvedélyt egyrészt kétségtelenül történelmünk-ből, történelmi küzdelmeink-ből hoztuk magunkkal. A Magyar Tanácsköztársaság 133 dicső esemény napján ismerte meg népünk először az igazán demokratikus rendet, majd abban a hősi küzdelemben, melyben fokozatosan hódította meg magának a politikai hatalmat, a gazdaságot, a kultúrát. Sajnos, később idegen elemek is keveredtek a demokratikus közéletbe, s ezek nem egyszer formálissá tették a demokratizmus elvét. A személyi kultusz érvényesülése sok embert visszariasztott attól, hogy éljen jogaival,

ezért inkább sokáig magában örögte véleményét. De most, miután mindenki tapasztalhatja, hogy országunkban nincs parancsoló szó, mint a nép véleménye és kívánsága, hihetetlenül gyorsan és nagy szélességben bontakozott ki újra a nép éber figyelme, annak a politikai és közgazdasági elvnek a gyakorlata, hogy a mi államhatalmunk a nép hatalma, a mi gazdaságunk a dolgozó emberek tulajdon szerinti gazdasága.

Az egyik községben kiakasztott valaki saját készítésű szatirikus plakátot a tejbegyűjtő falára, s ezen szellemes humorral ábrázolta a helybeli termelőszövetkezeti elnök családfáját, amely »véletlenül« éppen megegyezett a szövetkezet vezetőségével, illetve a szövetkezet legjobb beosztásában dolgozó tagjaival. Egy ilyen cselekedet nyomában felderítő indult volna el mondjuk hat-nyolc esztendővel ezelőtt, hogy megkeresse az »ellenséget« és leleplezze. Ma is akadt még ilyen indítvány a szóban forgó községben, de a józan ítélet kapásból elvetette az ilyen káros indulatosságot. Meg kell nézni, hogy igaz-e, amit a plakát ábrázol, s ha igaz, végéig kell vetni az áldatlan állapotnak a szövetkezetben — ez volt a végső állásfoglalás a nem mindennapi kritika ügyében. Hiszen nem lázított az a szellemes rajz, ellenkezőleg: a rendszertől idegen, a szocialista demokrácia körülményei között túrheteren gyakorlatot állította pellengérré, mégpedig segítő szándékkal. Miért kellene követ hajítani egy ilyen kezdeményezésre?

Hányszor vagyunk tanúi az utcán, villamoson, szórakozóhelyen szenvedélyes politikai vitának. Az emberek elmondják legszemélyesebb véleményüket, aggódalmukat, hevesen és harciasan védenek elveket és igazságokat — anélkül, hogy bárkitől tartanának. S ez is nagyszerű bizonyossága a szocialista demokrácia kiszélesedésének, érvényesülésének. Az az állam, amelynek polgárai zárt ajtók mögött mernek csak gondolatot cserélni, vagy szuttogva mondják el egymásnak véleményüket, nem bízik állampolgáraiban, fél gondolataiktól. A mi államunknak olyan szüksége van az emberek nyíltságára, őszinteségére, mint a levegőre.

Ha manapság a bürokrácia, az emberi felelőtlenség vagy gondatlanság eredményeként nálunk sérelem ér valakit, nyugodtan indulhat igazsága keresésére, nem gáncsolják el, hanem mellé állnak hivatalos fórumok is, és támogatják az ügyét. Nem titkolják el az emberek jogos fölhaborodásukat sem, ha olyan dolgot tapasztalnak, ami ellenkezik társadalmunk elveivel és erkölcsi-cseivel. A »ne szólj szám, nem fáj fejem« szemlélet napról napra zsugorodik, mert igaz, jogos bírálatot senki nem torolhat meg — ezen pártunk örökös leg-főbb elvének. Végleg elmúlt az az idő, amikor becsitelt karrieristák alaptalan, rosszindulatú áskálódásai miatt

sorsok törtek derékba, becsületes életek szenvedtek hosszabb-rövidebb időre hájtórést.

Úgy kell felfogni minden őszinte kritikát, mint jóindulatú segítségnyújtást, s ezért tisztelni is kell azokat, akik közös dolgainkon közösrülük gondolataikat. Hangozzék el az okos szó utcán, villamoson, bárhol, tartalmát kell megismerlni. Az utca pezsdülő és sokágú véleménye nagyon nagy segítséget adhat a munkában olyan embereknek, akik a közéletet szolgálják.

Van természetesen az utca demokráciájának másik oldala is, hiszen kötelesegtudatot, áldozatot, szenvedélyt is lehet tanulni bőségesen az emberek között. Egymással szemben is igényesek azok, akik a köz dolgaira érzékenyek, s nemcsak a »hivatal«-t bírálják. Talán még tárgyalóteremben is ritkán lehet hallani olyan szenvedélyesen vádló szavakat, mint amilyenekkel az utca embere, a vonaton utazó csoportok, a mozi szünetében dörögő emberek illetik az új erkölcs megszegőit, a társadalmi tulajdon fosztogatóit, a karrieristákat, a munkában lelkiismeretlen egyéneket. Az ilyen ítéletek csak azok szájából törhetnek elő kéretlenül, akik megvetik az ilyen magatartást, messzemenően tartózkodnak attól, s másokat is tartóztatnak.

Ma már nem röppenhet fel nagyobb emberscsoportban igazságtalan ítélet, rágalom, lebecsülő nyilatkozat társadalmunkról anélkül, hogy azzal szembe ne szállnának. Az utca elvégzi azt, amire azelőtt nagy apparátust tartottak fenn: belé fojtja a szót a rágalmazóba, az ellenséges propaganda szolgájába. Igaz, hogy nem mindenütt hat ez a gyakorlat egyforma erővel — leginkább a gyárakban, s legkevésbé a kispolgárság körében —, de napról napra terebélyesedik. Mostanában tanui lehetünk, hogy a falu is kezd felzárkózni ezen a téren. A termelőszövetkezetek zárszámadó közgyűlésein olyan határozott és bátor vélemények, bírálatok hangzottak el, amilyenek azelőtt soha. S nagyon körül kellene néznie annak, aki olyan esetet keresne, melyben sérelem érte a bírálót az igaz szóért.

Legfeljebb elszigetelt, helyi túlkapas, presztizsféltés okozhat ilyet elvéve, de büntetlenül és tartósan semmiképpen. Ahová elér a párt figyelme, ott nem szenvedhet csorbát a közélet és a mindennapi élet demokrátiája.

Tagadhatatlan, hogy hazánkban nem volt gazdag hagyománya a demokráciának, s az is igaz, hogy sokszor megsértették korábban a szocialista államnak ezt az elvét, de az is igaz, hogy semmit sem szokott meg jobban, semmit sem tett inkább magáévá népünk, mint éppen a szocialista demokratizmust. Ha ezzel élhet és él a közvélemény, akkor a nép bölcsességéhez juthat hozzá a párt és az állam, akkor nem tévedhet el a helyes útról.

Simon István

Több bizalmat és hívó szót!

A kispárosok társadalmi tevékenységéről tárgyaltak a népfront és a KIOSZ képviselői

Tegnap délelőtt a KIOSZ Csongrád megyei központjában igen fontos, érdekes megbeszélés volt a Hazafias Népfront és a kispárosok közötti kapcsolat problémáiról. A meghívott kispárosokon kívül részt vett az értekezleten Lacsán Mihályné országgyűlési képviselő, Koltai István, a Hazafias Népfront Országos Titkársága mozgalmi osztályának helyettes vezetője és Szemán József, a KIOSZ Országos Központjának képviselője.

Készek közreműködni

Nagy Istvánnak, a Hazafias Népfront Szeged városi bizottsága titkáranak gondolatébresztő előadása után igen tartalmas és élénk vita fejlődött ki. A felszólalók kivétel nélkül egyetértettek abban, hogy a megyei és a szegedi kispárosoknak is helyük, szerepük van a Hazafias Népfront bizottságokban. Mivel igen szoros kapcsolattal állnak a lakossággal, nem közömbös, hogy politikailag milyen álláspontot foglalnak el, tehát meg kell találni a módját társadalmi tevékenységük fokozásának. Ha a Szegeden élő és dolgozó 1048 kispáros közül legalább 100–200-an bekapcsolódnának a városi és a kerületi népfrontbizottságok munkájába, sokat jelentene a lakosság között végzett felvilágosító munka szempontjából.

A vitában kiderült, hogy ez mindenekelőtt a népfrontbizottságokon múlik. A kispárosok becsületes többsé-

ge — akiket származása is a mi rendszerünkhez köt — szívvel-lelélekkel kész közreműködni például a békebizottságokban. Nem akarnak önmaguktól jelentkezni, ne hogy valaki tolatódnak vegye közeledésüket.

Részt venni a közéletben

Felvetődött az értekezleten, hogy engedni kellene az úgynevezett statisztikai megkötöttségekből. Nem szabadna félni attól, hogy a népfrontbizottságban az előírt-nál több kispáros végez ilyen vagy olyan munkát, mert jelenleg ez a merevség is bizalmatlanná teszi, távol-tartja őket a közélettől.

Több bizalmat kérnek és hívó szót. Azt kérik, hogy ne tekintsek őket a társadalom, a szocializmus kerékkötőinek, vagyis amikor egyik-másik »maszek« becsütelenséget követ el, azt ne általánosítsák az egész kispárosokra. Szívesen kivesszük részüket a társadalmi munkából is, s ez a Vidám Park-akciónál is bebizonyosodott.

Javaslatok

Igen sok javaslat hangzott el a »hogyan« kérdésével. Szükséges mindelekező, hogy a városi népfrontbizottság és a KIOSZ megyei központja között tovább erősödjék nemcsak a személyi, hanem a munkakapcsolat is. Feltétlenül hasznos lesz, ha a népfrontbizottságok rendszeres időközönként találkoznak a kispárosokkal és tájékoztatják

őket a politikai helyzetről, mert csak így tudnak ők is felvilágosítani másokat.

Végezetül megállapította az értekezlet, hogy a kispárosok fokozottabb bevonása a társadalmi tevékenységbe nem jelentheti a lemondást a szövetkezés eszméjének terjesztéséről. Igenis arra kell törekedni, hogy a kispárosok közül a fiatalabbak fokozatosan az állami és a szövetkezeti iparban helyezkedjenek el. Amíg azonban ennek nincsenek meg a gazdasági és politikai feltételei, igen türelmes nevelésre, meggyőzésre van szükség.

Négy előadást tart a szegedi egyetemen Jánossy Lajos akadémikus

Élénk tudományos eszmecserék színhelye ezekben a napokban a Szegedi Tudományegyetem elméleti fizikai intézete. Négy napos látogatásra érkezett a városba Jánossy Lajos, a világ-hírű magyar atomfizikus, hogy találkozzék a fizika és a matematika tudományának jeles szegedi művelőivel. Tegnap, szerdán délután tartotta meg első előadását Jánossy akadémikus, melyet ma délelőtt, valamint pénteken és szombaton délelőtt újabbak követnek. Az első három előadás címe: Meggondolások a kvantummatematika hidrodinamikai modelljéről. A negyedik előadás pedig filozófiai tárgyú

és a relativitás-elmélettel kapcsolatos.

Jánossy Lajossal együtt látogatott Szegedre H. Froelich, a liverpooli egyetem neves fizikusa, valamint a fizika és a matematika több hazai kiválósága, ugyanis csütörtökön délután a Magyar Tudományos Akadémia III. osztálya Szegeden rendezte ülést. Ezt megelőzően dr. Antalfy György, a Szegedi Tudományegyetem rektora fogadást ad tiszteletükre. Az osztályvezetői ülés, illetve a tudományos találkozó résztvevői megtekintik a szegedi intézetekben folyó munkát és több nemhivatalos megbeszélést is tartanak.

Száz új hidas-traktor

Azokban a szőlőtermelő állami gazdaságokban, ahol még sok a régi telepítésű, kisor-távolságú szőlő, a művelés-gépesítésére az idén száz új hidas-traktort állítanak munkába. A Vörös Csillag Traktorgyár ötven UH-28-as, fél-fognak a kerekeik közé és egyaránt felhasználhatók talajművelésre, valamint per-

sével alakították ki. A Szőlészeti Kutatóintézetben a Zetor traktorok járószerkezetének átépítését oldották meg, s ezekből a gépekből ugyancsak ötven áll az idén munkába. A hidas-traktorok általában három sor szőlőt fognak a kerekeik közé és egyaránt felhasználhatók talajművelésre, valamint per-

28-as erőgép továbbfejleszté-